

RECENZE – Zdeňka Chocholoušková, Lenka Hajerová Müllerová: Didaktika biologie ve vztahu mezi obecnou a oborovou didaktikou

Učebnice je určena studentům učitelství pro předmět Didaktika biologie. Šíří záběru a náročností však přesahuje rámec standardní učebnice a vyvolává ve mně dojem komplexní literatury. Co považuji zejména za inovativní, je propojení obecné didaktiky a didaktiky předmětu, v našem případě biologie, což opravdu nebývá zvykem. Není divu, protože většina z nás biologů, jakkoliv se podílejí i na výuce studentů připravovaných pro učitelství, je odborníky v oboru, ale mnohem méně v didaktice. Sám patřím k nim – jsem schopen rozhodnout, co učit (pro různě staré žáky či studenty), ale už ne tak zcela „jak učit“.

Přečtení textu ve mne vyvolává pocit, že obě autorky opravdu rozumějí oběmu. Jakkoli úvodní kapitoly mně jako „nedidaktikovi“ daly zabrat, protože obecná didaktika je opravdu složitá, ani v nich, ani v dalších kapitolách zabývajících se zejména praktickou didaktikou biologie mne nenapadlo nic, co by v tomto komplexním zpracování chybělo.

Co hodnotím obzvláště pozitivně, je to, že čtenář (student) je do textu neustále vtahován a je nucen s ním pracovat. Nesčetné otázky, úkoly, cvičení, zpracování tabulek, vesměs typograficky dobře odlišené, nutí čtenáře o otázkách hlouběji přemýšlet, prohlubovat a porovnávat poznatky a uvažovat o jejich využití v učitelství praxi. Biologie jako terénní disciplína je z hlediska výuky dosti složitá, protože je jí možno vyučovat klasicky ve třídě, ale i v laboratoři, v terénu, na exkurzích v přírodě, řešením různých badatelských projektů apod. To vše si autorky velmi

dobře uvědomují a různým typům vyučování se podrobně věnují. Zejména zdůrazňují nutnost vhodné přípravy učitele na tyto jednotlivé typy výuky, aby si žáci ve všech případech osvojili co nejvíce poznatků a souvislostí.

Závěr knihy jednoznačně zdůrazňuje to, co naše společnost často opomíná nebo spíše přehlíží. Profese učitele, rozuměj dobrého a moderního učitele, je **tvůrčí činnost**, a možná složitěji tvůrčí, než činnost např. vědce, kde je činnost cítěna jako tvůrčí jaksi samozřejmě. Vědec biolog se utkává s přírodou a snaží se svými nápady a metodami objevit další poznatky do mozaiky pochopení světa. Učitel musí vymyslet, jak a v jaké míře dostat tyto poznatky do hlav velmi různorodé komunity dospívající generace, a bez důkladné znalosti jako pracovat s lidmi se to i tomu nejchytřejšímu může povést jen těžko...

Osobně považuji recenzovaný text za velmi zdařilý a hlavně komplexitou tématu neobvyklý. Myslím, že jak pro teoretickou šíří záběru, tak důrazem na praktické využití knihy studenty, kteří jsou tak do učebnice „zataženi“, představuje práce velmi moderní příručku, jejíhož využití se po vyjití jistě ujmu i jiné pedagogické fakulty než fakulta domovská.

*Lubomír Hrouda, Katedra botaniky PŘFUK +
Katedra biologie a environmentálních studií PedF UK*